

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografei archiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumerățiune nouă la „Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembrie al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerățiune se trimt mai cu înlesnire peltângă asigunații postale (*Posta utabány — Post-Anweisung*). Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Iunie 1887, se-și înnouăscă abonamentul, pelturcă altfel expeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în expeditiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, în 17 Iunie.

Vre-o 259 mandate guvernamentale, 40 opoționale moderate, 77 kosutiste, 11 antisemite, 10 naționale și 9 mandate pentru cei afară de partid, eată rezultatul statistic al alegerilor.

S'a obicinuit lumea de aci să creadă, că cifrele vorbesc. Statistica, adegă raportul în cifre al stărilor de lucruri, pătrunde din di în di tot mai mult teritoriul, pe când până bine de curend pe aceasta nu se punea nici un pond.

Starea bună sau rea a unei țeri, în privință economică se esprimă aci cu un bilanț în cifre, a venitelor și eroagațiunilor, a productului și a vëndutului, a esportului și a importului. Starea bună sau rea, în privință morală a unei țeri, se exprimă prin graul cifrelor, cari arată procentelee criminalistilor față cu numărul total al poporațiunii. Mai mult. Statele mari ale Europei își fac la încheerea fiecărui an un sumariu statistic al cărturilor apărute în decursul anului și 'și trag după numărul acestora conclusiunile la starea literară-culturală a țerei. Așa pentru dovedirea stării sanitare, a referințelor sociale, naționale etc. ale oamenilor.

Și cifrele vorbesc — se dice.

N'are deci guvernul nostru decăt să scrie în fruntea organelor sale: sau ales 259 deputați guver-

namentali, restul de 140 mandate este al opoșanților, — ca lumea să dîcă: aderenții guvernului actual ungar în masele poporului votant e de 63.5, cea a tuturor opoșanților la un loc numai de 36.5 procente.

Da, fără îndoială așa este. Numai cât oame-nii, cari 'și dau siliunța a pelturde mai adenc în starea lucrului nu se mulțamesc numai cu cifrele goale, ci caută și după genealogia lor. Căci cifrele esprimă o stare faptică incontestabilă, dar nu grăesc o vorbă legănată la cestiunea, că oare nu cumva acele stări faptice s'au realizat anapoda, pe cale nenaturală.

Pusă cestiunea astfel, anevoie am crede, că chiar guvernul cu oamenii sei ar fi în inima lor mulțamiți cu aderența aceea de 63.5 procente.

Se cam scie, cum se fac alegerile în Ungaria. Cine plătesce mai bine, acela are șanse mai sigure la mandat. Ear unde banii se arată ca o forță prea insuficientă față cu țaria convingerii alegătorilor, acolo forța majoră și rachiul, decide lupta. Avem exemple vii: Baia de Criș, Sasca, și altele.

Adecă nu's cifrele așa de sfinte, după cum le presintă „beati possidentes.“

Remâne deci să aruncăm o privire asupra genealogiei cătorva din ele, asupra momentelor psihologiei sociale, din lupta cărora s'a ivit.

Abnormitatea, că românii, adegă 3 milioane de suflete, se fie reprezentați de vre-o 4—5 indiviți în cameră, de astădată nici nu o vom mai esplica mai pe larg. Că partidul kosutist nu are cel puțin încă odată atâtea mandate, învremece sciut este, că aci 70—80 de procente cel puțin al poporului maghiar aparține în cugetul și simțirile sale principiilor lui Kosuth, — nu ne interesează mai de aproape. Un alt lucru este, la care de astădată vrem să reflectăm; un lucru, care ne însulă temeri serioase, cu mult mai serioase, ca ori-care fenomen anormal, ce s'a ivit în decursul luptelor din est an.

Este între multele partide ale camerei noastre un partid — după statistica cifrelor — mic și neînsemnat, căci e reprezentat numai prin 11 mandate: cel antisemit.

E interesant să urmărim desvoltarea acestei mici fracțiuni, desfăcute de cătră celelalte partide și înșirate sub un stindard propriu.

Ne aducem prea bine aminte, cum acum 5—6 ani, când a pășit deputatul pe atunci guvernamental Istóczy în dietă și în discursurile sale începuse a ataca pe jidovi și a cere restringerea drepturilor lor. Înalta casă 'și petrecea atunci de minune. Dl

Istóczy trecea de un carghios, cum nu se poate mai altfelu și oamenii diceau, că el 'și face haz din lucrul. Dar ce se veđi! Abia se încheie periodul de 3 ani al parlamentului. Deja în sesiunea următoare Istóczy nu mai este singur, el apare ca șef al unei partide, care se presintă ca din senin cu vr'o 14 aderenți pe bancele casei. Și acum abia după un period de existență, partidul antisemit se crede destul de viguros a-și pune candidatura în cel puțin 25 de cercuri electorale, dintre cari în urma unei presiuni mari din partea tuturor partiđelor, a obținut 11 mandate.

Lucrul straniu este, că partidul acesta nu pășese nicăiri așa ca celelalte partide. Iritatiunea poporului aderent la partide și pretutindena la culme și numai cu pază întărită militară se pot încungia conflicte sângeroase.

Cu o rezoluție admirabilă pășesc pretutindena poporul, unde 'și pune acest partid candidatura și numai cu luptă crâncenă se poate maiorisa! Ba într'un loc aderenții partidului în seun de învingere apriud orașul din trei părți, ear deputatul ales rostescă în genunchi blăstem după densusl și-l estinde și asupra domnilor.

Acesta este lucrul, care ne pune pe serioase gânduri.

Rapoartele diarelor caracterizează mișcarea crescândă a antisemitelor, cu un curent bolnăvicios.

Nu e mai mult vorba numai de alungarea și despoierea jidaniilor, ci de răsunarea asupra tuturor, cari par a împinge masele poporului la armele desperatiunii.

Mai anul trecut într'un articol, ce s'a publicat la acest loc în foaia noastră ne esprimam temerea, ca nu cumva prin modul de tractare, funcționarii administrației noastre se împingă pe bieții țărani la stadiul, în care nu mai ai ce se perși.

Temerile noastre de atunci s'au arătat, durere, prea întemeiate și dacă curentului pornit de antisemiți nu li se va pune în direcțiune, pe care o a luat cât mai curend o stavilă, urmărilor pot se fie cele mai funeste. Cele 63.5 procente ale aderenții guvernamentale nu o se rămână decăt o jalnică ironie ale desceptării celor dela putere, dacă mersul lucrurilor nu se vor îndrepta spre mulțemirea poporului.

FOIȚA.

Cum am redactat eu un jurnal economic.

(Schiață de Mark Twain.)

(Incheiere.)

Nu me simțiam tocmai bine, când îmi povestise omul meu de persoanele, pe cari le-a schilăvit și de focul, ce și-a dat casei sale; căci nu puteam să nu simț, că încâtva îi eram și eu complice; dar gândurile aceste îmi trecură grabnic, căci redactorul ordinariu intrase în oada.

Când îmi vędui mi-am gândit: „De te duceai la Egipt, după cum ți-am fost recomandat, așa fi avut barem ocaziune să fac ceva cum se cade din jurnal. Dar acum eatămi-te eară. Că tocmai te așteptam!“

Redactorul făcu o față lungă, tristă și desperată.

Auncă o privire asupra stricăciunii, ce a făcut gureșul de bêtărăn și cei doi flăcăi și apoi dișe:

— Trist, foarte trist! Sticla cu plasmă de plante, 6 geamuri, o lădiță și 2 șefnice snt sparte în bucăți. Dar asta încă nu e nimic. Numele cel bun al diariului a căpătat o lovitură cruntă, — me tem, pentru totdeuna. Ce-i drept, nici când n'a fost interesarea după jurnal atât de mare, nici când tiragiul, așa de enorm, nici când nu a fost așa faimos diariul, ca acum; dar se ajungă omul la renume prin

nebunie, și prin slăbiciune și necapacitate la avere?... Pretine, sunt om onest, dar îți spun, că strada e plină de oameni, și alții așteaptă pe garduri în speranță să te vadă față în față, deoarece cred, că d-ta esci nebun. Și au toată dreptatea oamenii, după ce au cetit primul d-tale articol.

Acest articlu este o pată de rușine pentru jurnalistică. Dar cum pécatele te ai putut angaja să redactezi un astfelu de diariu! Dta nici de cele mai primitive elemente ale economiei rurale nu pari a avea o idee. D ta vorbesci de brazdă și de șanț, ca și când ar fi tot una. Dta recomanđi domesticirea dihorului pentru naturul seu viou și desteritate sa de a prinde cloșanii. Observarea dtale, nu ai fi putut să fi promovat la treapta de doctor cu cinste mai mare ca în diua de aci. N'am mai pomenit așa ceva. Observarea dtale, că negoțul cu castanele seltabatie ia din di în di un avent mai mare, are de scop numai ruinarea jurnalului meu. Trebuie se și lași postul și se te îndepărtezi. Am avut eu ferii de ajuns, — și fără de aceea n'o se am nici o plăcere de ele. De sigur nu, dacă așa sci, că dta șeđi pe scaunul meu de redactor. Ar trebui să stau în-

tr'o groază permanentă de recomandările, cari le-ai da economilor. Trebuie se te duci. Nimic pe lume nu m'ar mai putea îndupleca, se-mi mai iau vr'o di de ferii. Ah, de ce nu mi-ai spus, că n'ai nici o idee de economie!

— De ce nu ți-am spus dtale, cocian de cucuruz, căpătina de varză, săditoriul de fasole, ce ești? Pentru primadată aud observarea asta suchiată. Îți spun de, patruspredece ani am avut de a face cu birouri redacționale, și acum pentru primadată aude, că pentru ca să poți redacta un jurnal, trebuie se scii oare ce. Oh! nap ce esci! Oare cine 'scrie' rēncensiunile dramatice pentru jurnalele de a doua mână! Nisece ucenici avansați de păpucari și șiferi, cari au tocmai atăta idee despre o piesă teatrală și o interpretare bună, cât am eu despre economie. Cine critică cărțile? Oameni, cari în viața lor n'au scris una. Cine cioplescă articlii cei grei asupra afacerilor financiare? Indivți, cari au avut cea mai minunăată ocaziune de a nu le cunoasce. Cine critiquează planurile de luptă în contra indienilor? Oameni, cari strigatele de alarm nu le sci deosebi de un wigwam*, cari n'au avut lipsă să țină luptă cu tomahawcul** ori se scoată săgețile din trupul căsenilor sei, ca să apriudă cu ele seara focul în câmp. Cine scrie apelerile pentru moderațiune, și se vaetă asu-

* Corturile indianilor se numesc wigwam. Trad.

** Cuițul de sculptat al indienilor. Trad.

Revista politică.

Foile austro-ungare nu mai înceată a face comentarii noului cabinet Ristici, accentuând cu deosebire, că rău, tare rău s'a înstrăinat Sârbia de către Austria. Schimbarea cabinetului s'a făcut cu învoirea Austriei și a Germaniei, căci regele Milan mai întâiu a telegrafat la Berlin și la Viena și numai după ce a sosit răspunsul, că Ristici poate forma noul cabinet, dacă se va obliga să fiină pretinia cu Austria, numai atunci regele a chemat pe Ristici. Înse pe foile din monarhia noastră pare că puțin le împoartă aceasta, tocmai din astă pricină foia oficială din Belgrad „Nowa Ustawnost” serie sub titlul „Sârbia și Austro-Ungaria” următoarele: Sârbia are cu Austro-Ungaria, ca cu un vecin, mari interese comune de natură financiară, comercială și economică, interese, ce toate cabinetele sârbesci fără excepție trebuie să le respecte și să le îngrijască. A trage la îndoială bunăvoința actualului guvern de a păstra bune relațiuni cu puterea vecină însemnează, a trage la îndoială judecata sănătoasă a bărbaților noștri de stat din Sârbia, judecata însă nu se măsură după mărimea statului. Schimbarea regimului a fost provocată prin politica internă. Declarațiunile regimului de a sta în bune relațiuni cu toate puterile nu dau nimănui drept, a trage la îndoială loialitatea acestui regim. — Cumeă Sârbia va păstra pretinie cu Austria, se vedește și mai tare de acolo, că regele Milan numai până la Viena s'a dus, cu scop ca să asigure pretinia, ear băile de Gleichenberg au fost numai un felu de pretest. Regele se va întoarce în Bělgrad, unde va sosi și regina.

Cestiunea Egiptului se discută meru și vehement. Ambasadorul frances la Londra, Waddigton a declarat lui Salisbury, că nu există cabinet frances, care să și pună iscalitura pe un document, ce asigură în mod formal preponderanța Angliei în Egipt. În zilele trecute Salisbury a adresat la Constantinopol o depeșă de cuprins aspru. Englitera în cazul, când nu s'ar subsema convențiunea va ocupa simpla poziția de mai înainte în Egipt, adică cea observată dela anul 1882 încoace. De alt-cum se vorbesce, că nu va mai face mai mult presiune asupra Porții.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Sibiiu, 17 Iunie 1887. Eri la 11 oare s'a încheat anul scolaru al scoalei civile de fete a Asociațiunei transilvane și a scoalei reuniunei femeilor române de aici. Eri adică ni s'a dat prima ocaziune, ca să vedem rezultatul operei, la care concurge aproape toată suflarea românească de din coacă de Carpați dela anul 1861 încoace. Și cu deosebită satisfacțiune trebe să constatăm, că rezultatul — pe lângă toate greutățile începutului — este preste aseptare de bun, am putea dice încântătoru și aceasta credem, că o vor constata toți aceia, cari a avut ocaziune a asista la esamene, dar credem, că o vor constata în locul prin părinți, cărora li s'a dat ocaziunea a și adăpa drăgălașele odrasle la acest isvor scump național. Ei sunt în locul prim chemați a

pra turentului de Bowle? Oameni, cari abia în moment vor respira dintăiu liniștit. Cine redactează ziarele economice de Bostănescu? De obicei oameni, cari au avut nenorocire cu agendele poetice, cu meseria romanurilor oribile, în specia dramelor sensaționale, în diaristica mare, și astfelu ajung la economia rurală, ca la un mijloc provisoriu de apărare în contra foamei. D-ta vrei se-mi dai mie lecții în afaceri jurnalistice? Le sciu dle dela alfa până la omega, și eată îți spun, cu cât scii mai puțin, cu atât faci o furoare mai mare și cu atât poți să pretinți o leafă mai bună. Dșeu se-mi fie martor, că dacă așa fi fost prost în loc de bine crescut și obraznic în loc de modest, mi-aș fi putut face până acum nume în lumea rece, egoistă. Mi-am dat dimisia dl meu. După o tractare, de care am avut parte dela dta sunt pe deplin vesel, a me putea duce. Dar mi-am făcut datorința. Am împlinit condițiile contractului meu, între marginile posibilității. Eu ți-am spus, că me simt harnic să fac jurnalul dtales interesant pentru toate păturile populațiunei. Ți-am spus, că me angagez să ridic tiragiul jurnalului la 20,000 de esemplare. Și de-aș fi stat încă numa 2 săptămâni aci o și făceam. Nu numai, dar Țași fi procurat cei mai buni cetitori, de cari a dispus cândva un jurnal economic — fără un singur econom rural, fără un individ între ei, care ar scii să facă o deosebire între un pom de lubeți și între o viață de persec. D-ta esci, care perdi din conflict acesta, nu eu! Adio!
Am dīs și m'am dus.

Yff,

da deslușirile necesare în această privință tuturor aceluora, cari aveau temere și priviau cu neîncredere la acest institut. Și dela springindu, cu care va fi în timpinat acest institut depinde de din ce în ce se se bucură de o înflorire și prosperare tot mai înbucurătoare, ceea ce va fi totodată proba cea mai evidentă, că într'adevăr a fost o lipsă simțită înfiintarea acestui institut, și că aceasta n'a fost numai o lipsă închipuită, și sulevarea acestei idei n'a fost un lucru greșit.

Atăta în general.

Încât privește decurgerea esamenelor preste tot, a ne pronunța în special asupra singurăticele obiecțe ar fi rezultatul tot același, ca și dacă eshariem cestiunea prin cuvintele, că nimic n'a lăsat de dorit, ba putem dice, că progresul în studiile cele mai grele a fost peste aseptare de bun. Servedesce de esemplu în privința aceasta limba maghiară — pe care astăzi siliți suntem să punem un deosebit pond — la care obiect am observat, că băete, cari, când au intrat în institut o literă nu sciau unguresce, au dat răspunsuri, ce ar face onoare elevelor maghiare. Despre bunul metod al învățătorilor și iubirea, ce și-au sciut-o câștiga, ne servedesce de dovadă elatantă împregiurarea, că puțin scoale vor fi de acelea, la cari se se observe lacrimi în ochii elevelor, când directorul institutului le-a spus, că pentru unele poate pentru totdeuna, ear pentru unele numai pentru un timp oarecare a sosit oara ca să părăsească institutul, — cum am observat-o la micuțele fetițe dela institutul asociațiunei.

Ne împlinim datorința de simpli cronicari, când înregistrăm numai faptul în toată golătatea sa și lăsam, ca să vorbescă aceia, cari au avut ocaziune să se întoarcă în institut precum și pe tinerole odrasle să spună amicelor lor, că e de frumoasă și plăcută învățătura în limba mamei!

w.

A. Iulia, 28 Iunie st. n. 1887. Mult Știmate Dle Redactor! Inteligența română din loc în o sedință fiintă la 27 Iunie a. c. a dat earăși o dovadă elatantă despre interesul ce-l are față de prosperarea culturi noastre naționale, ceea ce merită toată lauda și e deamă de imitat.

Jurnalul „Gazeta Transilvaniei” în numărul 127 aduce o „incunosciințare” emanată din partea învățătorului greco-cath. Teodor Fekete Negruțiu din Mureș-Ludoș în care anunță că în feriile de vară va ține un curs din industria de casă, unde se vor propune: împletitul coșerucelurilor, auritul ramelor de i-coane și oglini, împletitul tapetelor, rogoginilor ect. ect. În urma acesteia zelosul domn avocat Mateiu Nicola convocă inteligența din loc la o ședință, care deși nu era cercetată de un număr așa mare, totuși au avut succesul seu dorit, s'au adus adică concludențe, cum că dl învățător Ioan Frâncu, care sa aflat mai apt pentru acest curs se va trimite la acest curs de inteligența română cu un ajutoriu dat de densi.

Îndată se făcu o colecță între cei de față care au avut un venit frumos, anume:

Dl advocat Mateiu Nicola 2 fl., Dl adv. Ioan Pipos 1 fl., Victor Pipos consilier 1 fl., Rubin Patia 2 fl., Alesandru Velican adv. 1 fl., Ioan Rațiu, adv. 1 fl., Ioan Muntean adv. 1 fl., Nicolau Barbu adv. 1 fl., Rev. d. Simion Micu 1 fl., Isosif Roman comerciant 1 fl., I. Mărginean 1 fl. Aceasta colecțe se va circula și celorlalți domni români cari nu au participat la aceasta ședință și cred că fie-care și va da nisunța ca un astfelu de rau folositoriu al industriiei va fi îmbrățișat de către densi și nimenea nu se va retrage dela un scop atât de binefacătoriu.

Dl învățătoriu Ioan Frâncu după terminarea cursului va propune cu începutul anului scolaristic 1887—1888 această industrie de mare folos în ambele scoale confessionale din loc, ear dl advocat Nicolau Barbu s'au oferit ca materialul cât e de lipsă pentru instruarea acestei industrii il va da însuși. Se mai făcu încă amintire în această ședință despre înfiintarea unei casine române, ce ar fi foarte de dorit, pentru aceasta se convoacă earăși pe 29 Iunie st. n. o ședință de către dl advocat Mateiu Nicola, despre a cărei rezultat ve voui incunosciința. Primiți etc.

a+b.

Cuvântarea

rostită de P. O. D. Simon Popoviciu, preot militaruiu, cu ocaziunea serviciului divin dela biserica din suburbiul Iosefin, ființat din incidentul sângerei steagului regimentului Nr. 31.

Soldați!

Astăzi serbează regimentul de inf. Nr. 31, de care ve țineți și voi, în Viena o serbătoare din cele mai frumoase în viața militară. Aceasta serbătoare este sfințirea steagului celui nou, care l' capătă regimental în locul celui vechiu. Serbătoarea aceasta a sfințirii steagului celui nou este cu atât mai frumoasă și mai interesantă, cu cât vițtoarea noastră împărătească și

regină, Stefania, soția principelui de coroană Rudolf, viitorul nostru împărat și rege, este nașa steagului celui nou. Ce este steagul iubitorilor? și ce însemnează el în viața militară? Steagul este averea cea mai scumpă a soldaților, este zalogul sau chizășia de încredere în învingere, ce monarhul și pune în ostașii sei. Steagul este somnul de adunare și grupare la un loc, în momente critice și grele, în care soldații trebe să învingă sau să moară. Apărerea steagului este așa dară cea mai sfântă datorință și dela gruparea împrejurului în momente critice și grele depinde învingerea trupeii.

Iubiților! Dacă vom lua cartea istoriei militare în mână, vom vedé, cum soldații, cari au servit sub steagul cel vechiu al acestui regiment, vom vedé dice, cum soldații aceia de pe atuncia s'au grupat în jurul steagului lor și prin aceea au eluptat cele mai mari victorii, cari se pot numai afla în istoria militară. Astfel de victorii și vitejii s'au întemplat la bătălia dela Aспern, acuma sunt tocmai 78 de ani. Spre aducerea aminte a acesteia strălucite victorii, după cum știți și voi cu toții, s'a serbat în luna trecută cu mare pompă militară suvenirea acestei victorii mareioase. Tot asemenea s'au purtat camerații vostri de odinioară sub steagul cel vechiu în ani 1859 și 1856, unde earăși s'au luptat ca nicele lei în contra inamicului lor. Și iubiților, ce socotiți, cine au fost acei viteji, cari s'au luptat la Aспern și în Italia. La bătălia dela Aспern, după cum șocotesce eu, au fost moși vostri, la bătălia din Italia au fost părinții vostri, frații vostri și neamurile voastre, cu un cuvânt toți fi acestui teritoriu, din care se întregesce acest brav regiment.

Din cele până aici enumerate cunoașteți iubiților însemnătatea steagului, cunoașteți datorințele voastre față de el în timpuri grele și critice și sunt convins, că și voi în asemenea momente critice ve veți grupa în jurul steagului vostru celui nou și nu veți rămâne îndrăptul camerațiilor vostri de odinioară. Iubiților! Mai bine să muriți afară pe bătăiosul câmp, grupați împregiurul steagului vostru, decât să petați numele cel bun și scump al camerațiilor vostri de odinioară. Amin.

Varietăți.

* (Părăstas în Rășinari pentru marele archiereu Andreiu baron de Șaguna.) Marți în 16 Iunie s'a celebrat în biserica cea nouă din Rășinari, după finirea liturgiei, cu mare solemnitate părăstas pentru sufletul repositatului archiepiscop și metropolit Andreiu bar. de Șaguna. Societatea de lectură „Andreiu Șaguna” a elevilor seminarului „Andreian” a emis din sinul seu o comisiune de 5 membrii, care a asistat la liturgie și la celebrarea acestui părăstas. În tot decursul părăstasului s'a tras neîntrerupt clopoțele bisericeii și la finirea părăstasului, tot sub sunetul clopotelor, elevii dela scoala capitală de acolo cu întreg corpul învățătoresc în rënd și cu un steag negru, apoi comisiunea societății, preoții Emilian Cioran și Isosif Goga, precum și un număr considerabil de credincioși au eșit la mormântul Marelui archiereu, unde unul din membrii comisiunei societății „Andreiu Șaguna”, clericul de anul III Isosif Blaga, ținând un discurs potrivit, a pus pe mormânt o cunună frumoasă cu inscripțiunea: „In memoria Marelui Andreiu.” „Societatea Andreiu Șaguna.” 16 Iunie 1887.

* Mostenitoriul de tron Rudolf în Bucovina. „Românil” din Bucureșci primesce o corespondință din Cernăuți, în care se dice: mostenitoriul de tron Rudolf la 7 Iuliu va sosi în Cernăuți și cu aceasta ocaziune va cerceta toate locurile mai însemnate ale acestei provincii. În toată țara se fac mari pregătiri pentru o bună primire a înaltului oaspe.

* (Petrecere.) Cu ocaziunea încheerii anului scolaric la scoala civilă și elementară de fetițe din Sibiiu, s'a improvisat o petrecere în pădure. La aceasta petrecere a luat parte corpul profesoral cu fetițele; mai multe familii din Sibiiu precum și toți părinții fetițelor, cari cu ocaziunea încheerii anului scolaric se aflau în Sibiiu. Petrecerea a fost veselă și a durat până târziu.

* (Jurnal nou.) „Oltvölgy lap” este numele unei foi mici, ce apare în Făgăraș în toată Dumineca. Prețul de abonare 4 fl. la an.

* (Statua lui „Miron Costin.”) Aflăm, scrie „Răsboiul”: că s'a înfiintat o societate, cu acest nume, sub președinția d-lui Cogălnicean, care se aibă de scop ridicarea unei statui marelui Cronicar al secolului XVIII.

În privința acestei statui aflăm următoarele:

D. Urechia, ducându-se la Paris, a comandat, statua în bronz (mărime odată și jumătate) d-lui Hegel, elev medaliat al scoalei de bele-arte din Paris, după recomandăția d-lui Berthelot ex-ministru.

Înainte însă de a căuta sculptori străini, d. Urechia s'a adresat sculptorilor români (doi avem): d. Valbudea, care venise din Florența și care a cerșat, dar din cine știe ce cauze, n'a izbutit, și d-lui Georgescu, care pe lângă o mulțime de comanzi, are statua lui Asachi, comandată tot de d. Urechia, acum doi ani și nu știm până unde a mers cu compunerea ei.

Astfel stau lucrurile. Statua se va ridica la Iași și costă 18,000 lei.

* Ministrul de comunicații, a emis o ordinație către oficiile postale, prin care li se face cunoscut; că tacsa, ce se plătește pentru înmănarea jurnalelor se sterge.

* Oficerii în rezervă, când nu funcționează ca militari nu pot îmbrăca uniforma militară, după o nouă dispoziție însă pot umbra și în uniformă, dar numai la acelea ocazii festive, la cari vestimentul de onoare al oficerului e potrivit ca distincție militară ori socială.

* (Curs pentru industria domestică.) Învățătorul Petru Grama din Sântă-jude, cunoscut și până acum ca un pricepător în instruirea în lucruri de industrie domestică, precum în împletirea de coșuri din papură și din vergele de alun, curpen, ș. a. precum și în facerea pălăriilor de paie, încât este de folos a se deprinde și copiii în școala din partea învățătorilor, va deschide și în anul acesta un curs de una lună de zile, începând la 1 August începând până la 31 August st. n. a. c. în numita comună.

Spre acest scop face cunoscut învățătorul din țară, cari se vor interesa a profita de acest curs și condițiile de primire la acel curs, care sunt următoarele:

Instruirea în acest curs o face în mod gratuit în școala din Sântă-jude.

Pentru materiale și reuisitele necesarii va avea a trimite însă fiecare participante până la 15 Iuliu a. c. st. n. 5 fl. la adresa numitului învățătoriu în Sântă-jude p. u. Czege. Tot așa va avea pentru întreținere cu cele de lipsă precum: vict, spălat, vestimente de pat: 15 fl., sau vind a avea un cost mai ales și cuartier separat 20 fl.

Noi atragem atențiunea învățătorilor noștri asupra acestui curs recomandându-le a lua parte la el în interesul popularizării școlii de deprinderi folositoare.

* (O predică cu efect momentan.) Din Palermo i se scrie diariului „Secolo”: Eri preotul din Camicatti a produs o panică grozavă, care a avut urmările cele mai triste. Anume el predica în biserică despre torturile iadului și pe când vorbea mai infocat, deodată a făcut se apără o figură neagră cu coarne și coadă, în mijlocul unui foc roșu. Femeile și copiii țipau de spaimă, multe au amețit. O mure a născut fără vreme, alta a nebulit. Toți alergau către ușă ca să fugă și în învălmășală au omorât doi copii. Poporul voia se pună mâna pe preot carele intră înăceea a fugit — Foia amintită în asupra sa răspunderea despre veritatea acestei scrii.

* (Programa) școlii civile (private) de fete cu internat a Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiu în anul școl. 1886/7. Publicată de Dr. D. P. Barcianu, director, cu cuprinsul următoriu:

1. Necesitatea înființării de școale române pentru fete de Enea Hodoș.

2. Sciri scolare.

Din aceasta programă se vede că:

1. Instrucțiunea sub conducerea dlui Dr. D. Barcianu ca director al școlii și internatului, o a provechit învățătorii ordinari, Septimiu Albin, Sabina P. Barcianu, Aurelia Filipescu și Enea Hodoș; ca cateheți a funcționat pentru elevele gr. or. dl Dr. Ilarion Pușcariu archimandrit și ases. cons. ear pentru elevele gr. cath. Nicolae Togan cooperator; ca instructori privați a funcționat dl George Dima pentru instrucțiunea în piano, Dăoara Sabina Brote pentru instrucțiunea în pian și în limba franceză.

Personalul internatului a constată din:

a) directoara internatului: Elena baronesă Popp;

b) medic de casă: Dr. I. Moga;

c) ajutoare: învățătoarea, guvernanta și bona. Eleve înmatriculate pro 1886/7 a fost: în clasa I 18; în clasa II 14; în clasa III 6; în clasa IV 5. În internat a fost cu totul 25.

Mijloacele de învățământ constau din:

1. Biblioteca: cu 41 opuri parte donate parte cumpărate.

2. Colecțiuni și alte obiecte: a) din istoria naturală; b) din geografie și istorie; c) desen și caligrafie; d) pentru muzică; și e) pentru lucrul de mână.

În fine programa cuprinde:

1. Date din cronica școlii și a internatului; 2. Esamele și 3. Condițiuni de primire în școală și internat.

* (Esarândarea monopolului de tutun.) Foile din capitală ne aduc știri, că în ministerul de finanțe s'a ținut mai multe conferențe în care s'a slevat cesțiunea esarândării monopolului de tutun, și se dice că un consorțiu de bancheri a oferit statului cu 14 milioane mai mult decât era venitul curat ce încasa statul până aci din acest monopol. Acesta e un remediul desperat pentru înmulțirea veniturilor statului, și până astăzi numai Turcia și Serbia l'a practicat Semu că stăm foarte rău cu ale finanțelor și tot odată aceste conferențe ne indică posibilitatea se ajungem și pe aceasta cale în mâine jidanilor.

* („Regalia favorita) așa se numește noul soi de țigări de specialitate, ce se va pune în circulație cu 1 Iuliu n., și deocamdată numai în capitală.

* (Un hoț dibaci.) — Următoarele s'au întâmplat la Londra: La 25 Maiu înalta Curte a ținut una din ședințele sale; lordul prim judecător abia ocupase fotoliul său, când se înfățișă la dînsul un om îmbrăcat în haine de lucrător, care, după întrebarea că ce vooese, răspunde: „Am venit să-mi plătesc datoria.” Văzând mirarea generală, adaugă: „Sunt acum șase luni, când, fiind arestat pentru vagabondajiu, am fost condus aci. La interogatoriul meu am spus lordului prim judecător, că dacă aș avea bani de ajuns spre a-mi cumpăra o lopată și o mătură, aș putea să mă nutresc cu munca mea. Mi s'a dat banii trebuincioși, mi am cumpărat unelte, am muncit și eacă aduc banii împrumutați.”

Lordul prim judecător zise muncitorului:

„Dă-mi mâna, domnule; te rog să-mi faci onoare a prăsi aici cu mine.” După ce omul onest părăse sala audienței, lordul prim judecător băgă de seamă că îi lipsește din mâna dreaptă inelul de briliante, care dispăruse după stringerea mâinei onestului muncitor.

* Mișcarea poporațiunii din comitatul Sibiu: S'au născut vîi 5113, dintre cari 74 casuri gemeni, 1 cas de 3 gemeni: s'au născut morți 130; au murit 3724, dintre cari în etate de sub 5 ani 1685. Populațiunea a crescut cu 1789, adică cu 1:256 socotite după starea dela 1881 per 141,627 suflete. Căsătorii au fost 1149; s'au despărțit 945, dintre cari 45 de casuri prin divorț; crescămîntul căsătoriilor e deci de 204.

* (Conservae alimentare pentru cai.) S'a inventat în Rusia niște conserve, compuse din: ovăz pisat și făină de mazăre, amestecată cu unt de lemn de căneapă și cu puțină sare, foarte bună pentru alimentarea cailor. Se formează cu acest amestec o pastă, care se taie în galete de 10 la 12 centimetri în diametru, cari apoi sunt uscate în cuptor. O rație de 4 livre de aceste conserve prețuește, ca materii nutritivă, cât 40 kilograme de ovăz.

* (Melinita.) Asupra descompozițiunii acestui explosiv dr. Scheibler, profesor de chimie, a emis opiniunea că nu poate fi întrebuițată în știința militară, de oare ce descompunerea ei se face ușor cu timpul, când se pune în libertate salpetrul.

Comisiunea regală de artilerie din Prusia, căreia i-s'a supus de dr. Scheibler mai multe bucăți, a constatat acelaș lucru. Din punctul de vedere științific este interesant că pulbera bumbac, ce intră în compoziția acestui explosiv, se transformă în zachar.

(Câni în serviciul trupelor.) În Germania se fac încercări ca prin dresarea sistematică să se poată întrebuițata câinii pentru a cerceta pădurile, tușele, mlăștinile, pentru aflarea izvoarelor de apă, a rânișilor, răătăcișilor de asemenea pentru serviciul de înștiințări. În batalioanele de vânători brandeburgese s'au atașat deja câni în acest serviciu și s'au început a se căpăta rezultate destul de bune.

* (Zidul chinez.) Un raport al unei inginer american spune că zidul chinez cuprinde 18 milioane metri cubici de material (6350 milioane urme cubice), pe când volumul piramidei celei mari e de 241,000 metri cubici. Materialul zidului chinez e de ajuns pentru a clădi un zid în giurul păământului de o înălțime de 180 metri și de o lățime de 60 ctm. Ingerul socotesce cheltuielilor întregii rețele a căilor ferate din America, care are o lungime de 160,000 chilometri. Zidul acesta a fost terminat în decurs de 20 ani.

Necesitatea înființării de școale române pentru fete.

I.

Mult s'a vorbit și mult s'a scris, dacă nu la noi români, la alte națiuni, despre influința, ce o are creșterea femeii

asupra societății omenești. Nu se va găsi însă nimeni, care, cunoscînd însemnătatea femeii pentru societate, ar dice, că s'a vorbit și scris deajuns.

Nu mi-am propus din parte mi altceva prin șirele acestea, decât numai a atrage mai mult atențiunea părinților asupra modului de a crește copii, și prin aceasta a arăta necesitatea de a înființa institute de învățământ acodate cerințelor timpului nostru.

Pe și ce merge ese mai mult la iveală adevărul cuprins în frasa: „viitorul popoarelor este pus în mâna femeilor.” Avem înaintea ochilor noștri neenumărate exemple despre influința bună și rea, ce o esercită femeile asupra familiilor, și prin aceasta negreșit asupra națiunii și a întregii omeniri. În cutare familie femeia prin mintea și purtarea sa face dintr'un bărbat dispus spre lena sau alt păcat, un om cum se cade; în altă familie pe bărbatul cel mai muncitor și de omenie tot ea îl face un nemernic de toate țiilele. Când femeia, ca soție își mamă, nu scie să țină casa astfel, ca bărbatul se se găsească liniștea în zile bune și mângăierea în zile negre; când el scie înainte, că acolo, în casa lui, nu-l așteaptă pacea, inima iubitoare și ordinea în toate privințele, ci îl așteaptă lucruri contrare acestora, — atunci urmează oarecum dela sine, ca el să-și dea toată liniștea de a se feri cât se poate de locul acela și a căuta aiurea, chiar și pe căi rătăcite, ceea ce nu poate găsi acolo. Urma urmelor nu-i alta, decât nefericirea completă, o nefericire, ce nu era tocmai greu de-a se încungiura, decumva femeia nu și-ar fi împlinit rău chemarea sa.

Pentruca femeile noastre se-și împlinescă bine chemarea în familie și societate, ele nu mai au să fie privite ca și nește simple articole de lux, ci au să fie pregătite într'un mod serios și corespunzător. Fără pregătire sau, și mai rău, cu o pregătire greșită, zădarnice rămân așteptările. Timpurile vechi vedem, că an comisi o greșală cu urmări cumplite prin aceea că an negrijit aproape cu totul creșterea femeii; însă greșala timpurilor nouă n'are să fie mai puțin cumplită în urmările sale, dacă femeia va fi împătășită de o falsă creștere.

Este adevărat de altă parte, că în multe țări oamenii sunt departe încă de a se pătrunde de importanța instituțiilor de cultură. Pe lângă toate felurile de măsuri legislative, oamenii tot nu au ajuns să aibă o idee clară despre aceea, că a avea și puterea națiunilor este condiționată de felul creșterii, ce și-o însușește tinerele în școale. De aceea nici starea școlilor, atât de bătăieși, cât și de fete, nu poate fi înfiorătoare. Și încât pentru școlile de fete, știut este, că în toate țările au stat mai rău și de cât lele de băieți; căci multă vreme sau au chiar lipsit cu totul, sau au fost considerate ca lucruri de tot seundare.

S'au ridicat ce e drept în timpurile de astăzi în țara noastră, ca și în altele, institute de tot felul, s'au ridicat institute anume pentru creșterea sexului femeesc; dară, nu fără cuvânt, se afirmă pe toată ția în special despre aceste din urmă, că cele mai multe dintr'însele sunt foarte departe de a satisface cerințelor pedagogice.

Câte pensionate sunt, unde se dau elevelor numai un lustru oarecare de cunoștințe, învățând din toate obiectele câte ceva, sau în prima linie din muzică și vre-o limbă străină, franceză mai ales. Resultatul creșterii ușoratic din atari pensionate îl putem vedea în acele femei tinere, străine sau și române, pline de iluziuni și aspirațiuni nesănătoase, despre care suntem ca și siguri, că nu mai au să aducă cu sine ruină în familia, ce o formează. Decât așa creștere, fără îndoială e mai bine lipsă totală a ori ce creșteri. Vina ce toate acestea nu o poartă numai pensionatele ca atari: o poartă în mare parte și părinții, care nu au idee despre educațiune și despre scopul școlii. Domnesce încă și acum la mulți dintr'înși ideea de a da o deosebire însemnată muzicii, fără să mai cerceteze după gradul de aplicare, ce-l au copiii lor pentru arta aceasta și după progresul făcut. Tot asemenea stă lucrul cu alte obiecte de învățământ. Se întempla, de eleve, care ar înainta cu folos în obiecte neapărat trebuincioase, sunt încercute cu lucruri pentru ele la toată întemplarea seundare. Părinții sunt gata totdeauna să jertfescă pentru copii, muncind toată vieță, — la urmă prea adesea se alege cu bani risipiți și puteri risipite.

În chipul acesta ușor ne putem explica: pentru ce există ori unde în lumea civilisată femei, care nu știu să-și găsească ocupațiune și sufer de boala urfăului; femei, care fiind puțin dispuse spre căsnicie, le vedem cuprinse mai la tot pasul de caprișii și vanități. Ne explicăm cauza, cum de o femeie nu poate afla modul de a încungiura acele răătăciri, unde este condusă de nesciința sa, și cum de o soție nu înțelege, că o vanitate de a sa costă o parte din vieță bărbatului său. Mintea ei nu poate cuprinde niciodată: de ce oare un lucru sau altul ar putea să displace sofului său, după ce și îl face plăcere. Și căte nu sunt de felul acesta, care din lipsa desvoltării caracterului, nu pot să privească lucrurile din lume așa, ca să le înțeleagă!

Cum se easă apoi din copii oameni iubitori de muncă și de ordine, modesti și morali, dacă ei au înaintea ochilor exemple de indiviți lipsiți de așa calități?

Cum se cunoască și se țină la obiceiurile naționale, dacă în familie domnesc obiceiuri străine firii noastre?

Și cum se învețe a-și iubi limba maternă, când tocmai obiceiul părinților de a folosi în conversare o limbă străină

; demoralizează? sau când copii chiar înainte de a ajunge vârsta pentru a putea cerceta școala, sunt încredințați pe mâini de guvernante și bone cu scopul ca de mici încă să mă învețe cel puțin o limbă pe lângă cea a mamei. — Și în multe familii din clasamai cultă se petrece lucrul acesta opus tuturor regulilor pedagogice. Astfel femeia, în loc să ne vină în ajutorul școlii, care are a întîmpina multe greutăți, de multe ori îi pune pedeci, ce poate nu le mai învinge nici o putere omenească.

Vorbind despre superficialitatea cunoștințelor câștigate în pensionate de fete, nu înțeleg nimeni, că școala are să croașcă din eleve femei de știință. Fie-cine însă va pretinde ca elevele să aibă neapărat cunoștințele fundamentale despre lumea materială, spirituală și morală, și încă în așa mod câștigate ca ele să simțască în sine înclinarea de a progresa și a se perfecționa mai departe și după terminarea studiilor. În ori-ce școală educaționa prin instrucțiune și

le lumineze spiritul, se le desvoalte judecata și se le formeze inima.

Spre acest scop este de prisos ca elevele să fie încercate și cu studii, ce nu le aduc aproape nici un folos și de care în viața lor nu vor avea trebuință. Cu atât mai vîrtos, că locul acestora îl pot ocupa foarte bine lucrurile de gospodărie, care și de altmurlu sunt prea scăpate din vedere, fiind privite din unele părți ca puțin potrivite pentru femeile, cari au să formeze cândva clasa cea de frunte. Trebuie să accentuăm însă cât mai des lucrurile de gospodărie, până ce admitem, că sfera de activitate a femeii rămîne familia, și că prin urmare pentru aceasta trebuie să fie pregătută mai ales. Acolo își are ea rolul seu frumos, mare și greu; car rolul acesta nu poate fi lăsat pe mâni străine și necompetente, fără prospectul de a ne nimici.

În sfîrșit să șcie, că institutele străine, chiar dacă ar corăspunde tuturor cerințelor pedagogice și ar fi nesece mo-

dele de perfecțiune, cu toate acestea pentru noi românii au marele neajuns, că nu ne pot da o creștere așa cum noi o voim, o creștere în limba noastră națională.

Este așadar și mai mare datoria de a ne îngriji cât mai serios de educaționa ficelor române.

(Va urma.)

Loterie

Marți în 28 Iunie 1887

Brînn: 5 20 23 11 38

Bursa de Viena și Pesta.

Din 27 Iunie n. 1887.

Table with exchange rates for Vienna and Pest. Columns include 'Viana B-pestu' and values for Gold, Napoleon, 100 marcs, and London.

Ad Nr. 271 prot. [1611] 1-3 CONCURS.

Pe baza ordinului consistorial de datul 24 Februaru 1887, Nr. 694 B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch gr. or. Ioan Marcu din Rucăr cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: Jumătate din toate venitele parochiile de clasa a III-a, cari computeate la olată dau suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a compete la acest post se-și aștearnă petițiunile instruite în sensul statutului organic și al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiterial în terminul sus-indicat.

Făgăraș, 27 Maiu, 1887. Oficiu protopresbiterial al Făgărașului. În conțelegere cu comitetul parochial. Iuliu Dan, adm. protopresb.

Nr. 256 B. [1610] 1-3 CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a din Ineu, protopresbiter-

teratul Solnocului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt:

- 1. Una merță de ecuruz ne sfărmat dela 100 familii a 50 cr; 50 fl. v. a.
2. Dela 100 familii una și de lucru cu palmile a 20 cr; 20 fl. v. a.
3. Folosința cimiteriului în mărime de 605 □ a 3 fl. v. a. anualiter.
4. Stolele usitate, cari calculate după calculul mediu a lor 5 ani din urmă dau un venit anual de 31 fl. 20 cr. v., preste tot suma de 104 fl. 20 cr.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie vacantă, vor avea a-și înainta suplicele lor instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii până la terminul sus-arătat la sub-semnatul oficiu.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cupșeni, în 26 Maiu, 1887. Oficiu protopresbiterial gr. or. al Solnocului. S. Cupșa, protopresbiter.

Nr. 466. [1608] 3-3 EDICT.

Nicolau Pădure din Vulcan, de religiunea gr. or., carele mai bine de 12 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa socie Maria I. Pivoda din Reșnov, fără a se sci locul ubicaționei lui, — se citează prin aceasta ca în termin de 6 luni dela prima publicare să se prezenteze înaintea subscrisiului oficiu, căci la din contră procesul divorțial incaminat de soția sa se va pertracta și decide și în absența lui.

Oficiu protopresbiterial gr. or. al Branului.

Zernesti, în 17 Aprile, 1887. Traian Mețian, protopresbiter.

Nr. 196. [1607] 3-3 EDICT.

Maria I. Benea (Zica) din Herman, carea a părăsit cu necredință deja de 3 ani pe legiuitul ei soț Irimie Popister din Herman și de presinte nu se șcie ubicaționea ei, se citează a se înfăoșa la subscrisiului oficiu în termin de 6 (șese) luni dela prima publicare a acestui edict în foaia archidieceșană, căci la din contră se va

pertracta și decide cauza ei matrimonială în absența ei.

Brașov, în 31 Martiu, 1887. Oficiu protopresbiterial gr. or. din tractul Brașovului II.

Ioan Petric, protopresb.

Picăturiile lui St. Iacob. Se întrebunțează ca mijloc spre deplină și sigură leuire contra tuturor suferințelor de stomach și de nervi, chiar și contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghurii, mistuire ne-regulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. Picăturiile lui Iacob, destilate conform receptului peregrinilor monăștirea Actra din 22 de plante de cură radicală din orient, unde și ați ficare se întrebunțează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin cupunere la întrebunțarea picăturiilor rezultat sigur. Prețul: 60 cr., o sticlă mare 1 fl. 20 cr. v. a., pe lângă trimitere ori asigunațune. În toate farmaciile se află. Deposit principal: M. Schultz, Hannover, Eschenstrasse 6. [1452] 14-26

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1887.

Large table of train schedules with columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.), stations, and departure times.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.